گزارش خبری

ذخیره آبخوان‌های گلستان ته کشید

■ **مهر:** برداشت‌های بی‌رویه، کمبود منابع آبی، کاهش بارندگی و کمبود منابع تامین آب سبب شده تا وضعیت آبی گلستان در خط قرمز قرار گیرد و ذخیره آبخوان‌های استان در معرض خشکی باشد. میزان پتانسیل آب‌های سطحی و زیرزمینی استان دو هزار و ۴۸۵ میلیون متر مکعب است که از این میزان هزار و ۲۵۰ میلیون متر مکعب زیرزمینی و بقیه سطحی است.

استان از نظر سیمای منابع آب زیر زمینی به سه نوار تقسیم می‌شود که در نوار شمالی آن سفره‌های زیرزمینی بسیار فقیر است و در نوار میانی که از نظر کمی دارای ذخایر مناسبی است اما به لحاظ کیفی به دلیل استقرار صنایع و تاسیسات آلاینده در این ناحیه اکثر چاه‌ها دارای آلودگی میکروبی و شیمیایی است و استفاده شرب ندارد. تنها در نوار جنوبی استان سفره‌های غنی آب زیرزمینی وجود دارد که البته برداشت بی‌رویه و کاهش بارندگی در این ناحیه موجب شده است این منطقه هم دستخوش تغییرات شود و با افت آب‌های زیر زمینی در این ناحیه نیز مواجه هستیم.

متوسط بارندگی استان در سال، حدود ۴۵۰ میلی‌متر است که ۷۰ درصد آن در فصول غیرآبیاری (مهر تا فروردین ماه) اتفاق می‌افتد. میزان بارندگی در مناطق جنوب و جنوب غربی استان، حدود ۷۰۰ میلی‌متر و در نواحی شمال و نوار مرزی حدود ۲۰۰ میلی‌متر در سال است.

۱۰۸ روستای گلستان از آب آشامیدنی سالم برخوردار نیستند که از این تعداد ۸۶ روستا دارای کد و ۲۲ روستا بدون کد هستند. مدیرعامل آب منطقه‌ای گلستان از برداشت‌های غیرمجاز و بی‌رویه منابع آب زیرزمینی به عنوان خطراتی که منابع آبی استان را تهدید می‌کند، یاد کرد. ایرج حیدریان مقدار بارش سطح استان را ۹ میلیارد متر مکعب اعلام کرد و افزود: وضعیت آب در کشور به دلیل قرار گرفتن در کمربند خشک و بیابانی بحرانی است و به علت نوع اقلیم شاهد ۷۰ درصد تبخیر در این بخش هستیم و تنها ۳۰ درصد به آب تجدیدپذیر تبدیل می‌شود. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان گفت: زمانی‌که استفاده از منابع آب زیرزمینی به بیش از ۶۰درصد می‌رسد، وارد مرحله بحرانی می‌شویم و این در حالی است که هم اکنون شاهد استحصال ۹۰ درصدی از منابع آب زیرزمینی هستیم. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان گفت: منابع آب استان به ویژه منابع آب زیرزمینی در وضعیت بسیار بحرانی قرار دارد و ۸۷ درصد منابع آب گلستان در بخش کشاورزی با راندمان ۳۱ درصد مصرف می‌شود.

وی اظهار داشت: در افق ۱۴۲۰ هفت هزار میلیون متر مکعب در استان گلستان نیاز آب داریم و پتانسیل آب استان تنها دو هزار و ۴۵۰ میلیون متر مکعب است و در استان چهار هزار و ۵۰۰ میلیون متر مکعب کمبود آب داریم.

علی‌اکبر علیمرادی مدیرعامل شرکت آبفای گلستان با اشاره به محدودیت منابع آب و کم آبی در استان گفت: متوسط بارندگی استان در سال، حدود ۴۵۰ میلی‌متر است که ۷۰ درصد آن در فصول غیرآبیاری (مهر تا فروردین ماه) اتفاق می‌افتد. علیمرادی بیان کرد: میزان بارندگی در مناطق جنوب و جنوب غربی استان، حدود ۷۰۰ میلی‌متر و در نواحی شمال و نوار مرزی حدود ۲۰۰ میلی‌متر در سال است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان عنوان کرد: آلودگی منابع آب در استان به دلیل دفع نامناسب فاضلاب‌های شهری و صنعتی، استفاده بیش از حد از سموم و کودهای شیمیایی و کشاورزی روز به روز بیشتر شده و این امر تامین آب مناسب و کافی را در بخش‌های مختلف با چالش مواجه کرده است.

معاون طرح و توسعه شرکت آب‌وفاضلاب روستایی استان نیز گفت: در حال حاضر ۸۵ تا ۹۰ درصد از آب چاه‌ها و سفره‌های زیر زمینی برای تامین آب روستاهای استان استفاده می‌شود که این امر موجب شده است ذخیره آبخوان‌های آزاد استان در سال ۸۹ نسبت به ۸۸ به مقدار ۱۱۷میلیون متر مکعب کاهش پیدا کند. قاسم محمدنژاد عنوان کرد: این کاهش در مقایسه با ۱۳ سال قبل، ۲۰۵ میلیون مترمکعب را نشان می‌دهد. محمدنژاد سرانه مصرف آب استان را بین ۷۵ تا ۱۵۰ لیتر برای هر نفر در شبانه روز عنوان کرد و در ادامه از افت ۱۳۲ سانتی‌متری آب‌های زیرزمینی در روستاهای استان خبر داد.

وی با اشاره به اینکه کیفیت آب استان به علت برداشت بیش از اندازه دچار مشکل شده است، افزود: اگر از آب‌های زیرزمینی بیش از ۶۰ درصد برداشت شود، آب‌های زیرزمینی با بحران روبه‌رو می‌شوند و این آمار در استان ما بیش از ۹۰ درصد است. معاون طرح و توسعه شرکت آب و فاضلاب روستایی گلستان گفت: ۱۰۸ روستای گلستان از آب آشامیدنی سالم برخوردار نیستند که از این تعداد، ۸۶ روستا دارای کد و ۲۲ روستا بدون کد هستند

با توجه به مشکل کم‌آبی، بر ضرورت مصرف بهینه آب در بخش‌های شرب و کشاورزی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. همچنین باید با پرداختن به موضوع‌های صرفه‌جویی و مدیریت مصرف آب، مردم را نسبت به وضعیت کمبود آب آگاه کرد تا به تغییر رفتارهای صحیح و مصرف درست آب در بخش‌های مختلف ترغیب شوند.

پیشنهاد سفر

ایرانی کوچک در یک کف دست زمین

«کلات نادری» دژی در میان هزارمسجد

یک کف دست زمین بیشتر نیست؛ اما در همین یک کف دست زمین، مجموعه‌ای را در خود جای داده که نمونه‌هایش را در شرق و غرب، شمال و جنوب ایران می‌توانید به صورت تک‌تک ببینید. شاید در یک کلام بتوان گفت ایرانی کوچک بین کوه‌های هزارمسجد این کلات نادری. از کوه‌های هزارمسجد که مثل یک دژ طبیعی دور تا دورش را گرفته بگذریم، دشت، باغ، دره و آبشار کنار هم قرار گرفته‌اند و هر چند دریا تنها چیزی است که در این منطقه سه هزار و ۵۰۰ کیلومتری ندارد اما شالیزار دارد و برنجی مرغوب که شهرتش از مرزهای خراسان رد شده و در همه جای ایران طرفداران خودش را دارد. با این همه یادمان نرود که کنجد محصول گرمسیری است؛ مهم‌ترین کشت کلاتی‌هاست. در این شهر فرقی نمی‌کند به چه زبانی صحبت می‌کنید چون در هر گوشه‌ای از شهر گویشی متفاوت را خواهید یافت. فارس باشید، ترک، لر یا کرد، مثل شهرهای دیگر خراسان مردم گویش‌های مختلف خود را در این شهر حفظ کرده‌اند.

دنبال اسطوره هستید یا تاریخ، شاید هم معماری را می‌پسندید که باز هم کلات، آن را در خود جمع کرده است. چه اسطوره‌ای بالاتر از اینکه فرود سیاووشان در این شهر از جریره زاده شد و چنان آن را آباد کرد که فردوسی بزرگ بسراید: «همان به که سوی کلات و چرم/ برانیم و منزل کنیم از میم/ چپ و راست آباد و آب روان/ بیابان چه جوییم و رنج روان. این یک کف دست خاک همان جایی است که تیمور گورکانی ۱۴ بار کوشید آن را فتح کند اما ناکام ماند و شاید همین دلیلی است که نادر برای حفظ گنج افسانه‌ای خود انتخاب کرد؛ هرچند نادر رویای صاحبقرانی را به کاخ خورشید کلات نیاورد، اما نامش بر این شهر ماند.

اما این‌ها گوشه‌ای از خصوصیت‌های شهری است که تنها در ۱۴۵ کیلومتری مشهد قرار دارد که بیشترین درصد مسافر سالانه را در خود پذیرا می‌شود؛ اما سهم کلات از این همه مسافر آنقدر ناچیز است که نمی‌توان گفت.

از مشهد تا کلات

از مشهد تا کلات راه زیادی نیست، شاید کمتر از دو ساعت تا دروازه کلات. اما بیش از ۲۴ میلیون نفری که به مشهد می‌آیند، می‌دانند که می‌توانند در این زمان به یکی از زیباترین و متنوع‌ترین شهرهای ایران برسند؛ البته این شامل مشهدی‌ها هم می‌شود که با دانستن این خصوصیات درباره کلات کمتر به این شهر می‌روند. این را از قول یک نیمه‌مشهدی باور کنید. حالا اگر خواستید از مشهد راه کلات را در پیش گیرد، یادتان باشد که از دیدن این همه تنوع در این ۱۴۵ کیلومتر تعجب نکنید. از شمال مشهد به سمت شمال شرق ایران که بروید، بعد از گذشتن از زادگاه فردوسی بزرگ یعنی روستای پاژ وارد جاده‌ای می‌شوید که گاه کوهستانی می‌شود و گاه دره‌ای عمیق و گاه خشکی و تپه ماهور و درست بعد از این تپه ماهورهاست که شالیزارهای کلات شروع می‌شود.

دژی طبیعی محصور در کوه‌ها

کلات در فرهنگ لغت به معنی آبادی و زیستگاهی بر بالای کوه آمده است. این شهر به معنی کامل یک دژ طبیعی میان کوه‌هاست. اگر در نقطه مرکزی شهر همان جایی که به دستور نادر کاخ خورشید را ساخته‌اند، بایستید دور تا دورتان کوه‌هایی است که مانند دیواره‌ای طبیعی شهر را دربرگرفته است. در دو طرف شهر دو راه کوهستانی است که در گذشته با اسب به سختی می‌شد از آن گذشت. راه‌های ورودی شهر را به زبان محلی دربند می‌گویند. یکی از این دربندها که از همه پهن‌تر و راه اصلی ورود شهر از سمت مشهد است، به اعتبار کتیبه‌ای که در ابتدای آن قرار دارد دربند معلوم نیست چرا به نام ارغونشاه ایلخان مغول نام‌گذاری شده است. این راه را رودخانه‌ای به نام زرف‌رود باز کرده است که با زاویه‌ای منحرف‌شده به سمت ترکمنستان می‌رسد؛ البته برای ورود به کلات احتیاج به گذشتن از این رودخانه نیست. در سال‌های اخیر از میان کوه‌ها تونلی کنده شده است که ورودی امروزی شهر است.

تاریخ ساخت شهر کلات براساس آنچه فردوسی می‌گوید به دوران فرود سیاووشان می‌رسد اما این شهر نام و شهرت خودش را بیشتر از زمانی گرفت که توسط نادر انتخاب شد. نادر این دژ طبیعی را انتخاب کرد چون نزدیک پایتختش مشهد و زادگاهش درگز بود تا گنج‌هایش را پنهان کند و برای نگهداری این گنج‌ها هم نگهبانانی از فارس‌ها، ترکان، کردها و ترکمن‌ها انتخاب کرد. این سپاه همانجا ماندگار شدند و با حفظ زبان‌شان ترکیب جمعیتی کلات را تشکیل دادند.

خورشید شمال شرق

فکر می‌کنم ناصرالدین‌شاه بعد از دیدن عمارت خورشید کلات بود که به فکر ساختن عمارتی در پایتخت افتاد که خورشید ساختمان‌ها باشد و به همین دلیل هم شمس‌العماره را ساخت. با اینکه هر کدام از این دو ساختمان خصوصیات خودشان را دارند، اما خورشید کلات نگین درخشان‌تری در میان جواهرات معماری ایرانی است.

این قصر در نقطه مرکزی کلات و در میان باغی ایرانی ساخته شده است. معماری آن تلفیقی از معماری ایرانی و هندی است. گواه این امر هم این است که روی دیوارهای بیرونی آن تصویر میوه‌های اقلیم هندوستان را می‌توانید پیدا کنید. قصر خورشید ساختمانی سه طبقه است. طبقه دوم و سوم که در حقیقت همکف و یک طبقه بالاتر است، بخش شاه‌نشین بوده است. زیرزمین این بنا که افسانه‌های زیادی هم همراه خود دارد، جایی است بی‌روزنه و غیرقابل نفوذ که به نظر می‌رسد قرار بوده خزانه شاه افشار باشد. در طبقه دوم تالاری بزرگ قرار دارد که گفته می‌شود نادر برای آرامگاه خود در نظر گرفته است. اما چرا در اینجا دفن نشد باید در کشته شدنش در مازندران جست‌وجو کرد. طبقه سوم این مجموعه نیز گنبد استوانه‌ای قرار دارد که ۶۶ نیم‌ستون، آن را برپا نگه داشته است و یکی از زیباترین گنبدهای آجری شرق ایران به شمار می‌آید.

کبودگنبد

از بالای گنبد عمارت خورشید به سمت شرق بچرخید می‌توانید گنبد فیروزه‌ای مسجدی را ببینید که برخلاف این گنبد یادگاری از دوران سلجوقیان است و مهم‌ترین شاهد آبادی هزارساله این شهر. در مقابل این دو ساختمان زیبا بند نادری قرار دارد که نامش را از فاتح دهلی گرفته است اما در واقع در دوران قبل از او ساخته شده است و سردار افشاری تنها مرمت‌گر آن بوده است. نکته قابل توجه این بند این است که یک رشته لوله سنگی که امروز هم می‌توانید بقایای آن را در شهر ببینید آب شیرین رودخانه قره‌سو را که یکی دیگر از نقاط دیدنی کلات است، به شهر می‌آورد. سخت نیست حتی اگر از کسی هم نپرسید، می‌توانید بفهمید این هم از یادگارهای نادر است. این رودخانه که آبی شیرین و گوارا دارد، در بستری از سنگ‌های سیاه قرار گرفته که در نگاه بیننده به رنگ سیاه دیده می‌شود؛ به همین دلیل هم قره‌سو یا آب سیاه مشهور است. در کنار اینها بقایای قلعه‌فرود قرار دارد که عمرش به دوران پیش از اسلام می‌رسد و شاید همان جایی که فرود سیاووشان در آنجا ساخته است.

آدم‌ها و فرهنگ‌ها

ترکیب قومی شهر کلات باعث شده است تنوع زیادی در فرهنگ این شهر به چشم بخورد. پوشش زنان و مردان کلاتی از لباس‌هایی است که پارچه‌های آن نیز توسط خودشان بافته می‌شود. بیشتر لباس‌های کلاتی‌ها شبیه لباس‌هایی است که در میان ترکمن‌ها هم دیده می‌شود. شاید باید رنگ‌های متنوع لباس‌های کلاتی‌ها را نیز به این تنوع کلات اضافه کرد. همین لباس‌ها و پارچه‌ها یکی از مهم‌ترین سوغات‌های کلات است. اما به جز اینها و برنج مشهور کلات، میوه‌های مغزدار، هندوانه و خربزه را می‌توان از سوغاتی‌های کلات به شمار آورد.

کلات نادری یک وجب خاک متنوع است در دامنه کوه‌های هزارمسجد که درست در منتهی‌الیه شمال شرقی فلات ایران قرار گرفته است. دوست داشته باشید، سه، چهارساعته می‌توانید خودتان را از مشهد به کلات برسانید و این تنوع را ببینید.

نکته

اگر در نقطه مرکزی شهر همان جایی که به دستور نادر کاخ خورشید را ساخته‌اند بایستید دور تا دورتان کوه‌هایی است که مانند دیواره‌ای طبیعی کلات را دربرگرفته است

«گرگر گاودانه» باز هم قربانی گرفت

مهر: «گرگر» تنها وسیله ارتباطی روستانشینان گاودانه در شهرستان کهگیلویه برای عبور از رودخانه، باز هم قربانی گرفت. آخرین قربانی گرگر جوانی ۲۵ ساله ساکن روستای «قلعه‌گل» با نام «صادق خدنگ» است که روز چهارشنبه قصد داشت برای عبور از رودخانه مارون از این وسیله استفاده کند. گرگر سبب مصدومیت شدید یکی از انگشتان دست این جوان شد اما خوشبختانه منجر به قطع انگشت وی نشد. با این حال عملیات احداث پل روستای گاودانه در حال انجام است و چندی پیش مسوولان استانی از بهره‌برداری آن در تیرماه جاری خبر دادند. معاون عمرانی استاندار استان چندی پیش پیشرفت فیزیکی این پل را ۷۵ درصد عنوان کرد و گفت: تلاش می‌کنیم تیرماه امسال این پل به بهره‌برداری برسد. وی بیان کرد: طغیان رودخانه و دبی وحشی رودخانه مارون و فاصله زیادی که در مسیر عبور برای عابران پیاده وجود دارد، حجم کار را برای مجریان در زمستان کمی سنگین کرد و به همین دلیل پیشرفت فیزیکی آن با مشکل مواجه شد. روستانشینان محروم در استان کهگیلویه و بویراحمد برای خروج از روستا مجبورند از رودخانه‌ای که بین جاده و محل زندگیشان واقع شده با «گرگر» عبور کنند. گرگر تا به حال انگشت دست اعضای چندین خانواده روستایی را قطع کرده است. به گزارش خبرگزاری مهر، اهالی روستای «گاودانه علیرضا» در یکی از دورافتاده‌ترین روستاهای شهرستان کهگیلویه در استان کهگیلویه و بویراحمد باید برای خرید از مغازه‌ای که آن طرف رودخانه است یا رفتن به محل کار و مدرسه هر روز سوار وسیله‌ای به نام گرگر یا جره که شبیه به تله‌کابین دستی است، بشوند و از رودخانه عریض مارون عبور کنند و دوباره به محل زندگیشان برگردند. اما کرایه و بهای این جابه‌جایی، انگشتان دست است. یک بند، دو بند، یک انگشت یا سه انگشت. فرقی نمی‌کند گاهی حتی جان یک روستایی بیشترین کرایه گرگر در سال‌های گذشته بوده است. گرگر، یک نیمکت آهنی است که به وسیله سیم محکمی دو طرف رودخانه مارون را به یکدیگر متصل می‌کند. باید هر قربانی برای رفتن از روستا به جاده روی این وسیله بنشیند و سیم را برای حرکت گرگر به سمت چرخ‌های دو طرف آن هدایت کند. در بیشتر مواقع انگشت دست قربانی زیر چرخ گرگر می‌رود و انگشتش را قطع می‌کند.

تصویر هفته

کاروانسراهای تاریخی «کمارج» در شهرستان کازرون فارس این روزها به جای اینکه پذیرای مرمتگران و گردشگران باشد به زمین فوتبال و محل پارک نفتکش‌ها تبدیل شده است.

عکس: مهر

توصیه

روستاییان، مواظب بیماری تب شالیزار باشند

■ **شرق:** مسوول پژوهشکده انستیتو پاستور شمال کشور گفت: به رغم کاهش تعداد مبتلایان به بیماری تب شالیزار در کشور همچنان بیشتر مبتلایان به این بیماری را روستاییان تشکیل می‌دهند. بهزاد اسفندیاری در دومین همایش کشوری بیماری تب شالیزار در ساری، افزود: نسبت مبتلایان روستایی به بیماری تب شالیزار به شهرنشینان ۶۰ به ۴۰ است. اوج زمان سرایت بیماری تب شالیزار به افراد تیرماه است، در این زمان امکان ابتلا به این بیماری افزایش پیدا می‌کند. این بیماری که نام علمی آن لپتوسپیروز است یک بیماری عفونی مشترک انسان و حیوان است و در جوامعی که شغل غالب افراد آن کار کشاورزی یا ماهیگیری است، دیده می‌شود. در مناطقی که وضعیت خدمات بهداشتی درمانی آن مطلوب نباشد تا ۲۰ درصد موجب مرگ و میر می‌شود. این بیماری به تب برنج، تب شالیزار، تب شالیکاران، تب مزارع و تب برنجکاران معروف است. شناخته شده‌ترین علایم این بیماری با تب و لرز و سردرد (علایمی شبیه سرماخوردگی) شروع می‌شود و در مراحل شدیدتر علایم دیگری مثل یرقان یعنی زردی و نارسایی کلیه به آن افزوده می‌شود و ممکن است بیمار به دیالیز احتیاج پیدا کند. عامل بیماری این بیماری از راه ادرار حیوانات آلوده دفع می‌شود و می‌تواند ماه‌ها در آب زنده بماند. آب راکد به عنوان یک وسیله مهم برای انتقال این بیماری است. عامل بیماری، یک باکتری است که از طریق ادرار حیوانات آلوده مثل گاو، گوسفند و... همچنین بعضی از جوندگان مثل موش وارد آب‌ها و محیط اطراف می‌شود. اگر فردی با پای برهنه خصوصا زخمی وارد این آب‌ها شده یا دست خود را در آب‌های آلوده بشوید یا در آن شنا کند، عامل بیماری وارد بدن وی شده و پس از حدود یک هفته علایم بیماری ظاهر می‌شود. دست زدن به طناب آلوده حیوان یا فضولات آن و همچنین تماس با علف‌های آلوده می‌تواند موجب انتقال این بیماری شود. به گفته اسفندیاری از ابتدای سال‌جاری تاکنون ۱۰۲ فرد محتمل به ابتلا به تب شالیزار در مازندران مورد بررسی قرار گرفته است که در مورد شش نفر این بیماری تایید شده است. اسفندیاری بیان داشت: نمونه‌های تب شالیزار از استان گلستان نیز به این مرکز تحقیقاتی ارسال می‌شود و در سال‌جاری مورد مثبتی از این بیماری در گلستان مشاهده نشده است.

جدول ۱۲۵۲

افقی:

۱- خشنود کردن- اتوبان- دومین دورقمی ۲- خبر شادی- نقاش تابلوی دسته گل بهاره- مکان سرد ۳- سرزنشگر- زمان مرگ، هنگام مرگ- محل دفن ۴- آوای رزمی کار- از رنگ‌ها- از سنگ‌های قیمتی ۵- ستاره- چراننده گله- درختی که بار ندهد- دهن‌کجی ۶- فریاد تشویق- نظریه پرداز بزرگ اقتصاد انگلیسی- سلطان جنگل ۷- عالم و پیشوای مذهبی- آرزو- ضمیر مونث عربی ۸- آش هفت دانه- وسیله برقی اتومبیل ۹- کافی- علامت فاصله که بین جمله‌ها و کلمات گذاشته می‌شود- قوه حافظه ۱۰- خمیر نان را با دست مالیدن- کشف کردن- شهر فرانسه ۱۱- حیوان وفادار- ناامید- دریاچه قزاقستان- دشمن ۱۲- گشایش- نخستین سبک ادبی اروپا- راه و روش ۱۳- کمک- پیروزی- نیرو ۱۴- فوری- طوفان همراه برف- حسرت ۱۵- گیاه مرداب- از ورزش‌های یخی- یار نخ

عمودی:

۱- سد استان همدان- پدر معاویه ۲- باران اندک- یورش و حمله- بی‌اعتنایی ۳- گمراه- آرامگاه- پاسخ مثبت ۴- از توابع کاشان- زبانه آتش- برادر من ۵ – درست، مهیا- در قید و بند دنیا- ویتامین انعقاد خون ۶- عقیده و مسلک- لاشخور- گذشتن نماز از وقت انجام ۷- طلا- جمع نعل- نام سابق یزد- وسیله طبخ چای ۸- انجیل‌ها- دارای آواز دلنشین ۹- کمک گایچ در تیم ملی والیبال ایران- زمینه موسیقی- کتابی از لرد بایرون نویسنده انگلیسی- پیشوند منفی ۱۰- پول خرد اسپانیا- خم کردن- گناهکار ۱۱- علوفه‌ای مخصوص گاو- فرستاده شده- اثر آلبرتو موراوپا ۱۲- پادشاه- مغازه- سبزی خورشتی ۱۳- گام- بدرود- وزنی معادل چهار جو ۱۴- اداره آتش نشانی- استارت قدیم- صدای زنبور ۱۵- مولف کتاب تعبیر خواب- مهاجم دانمارکی

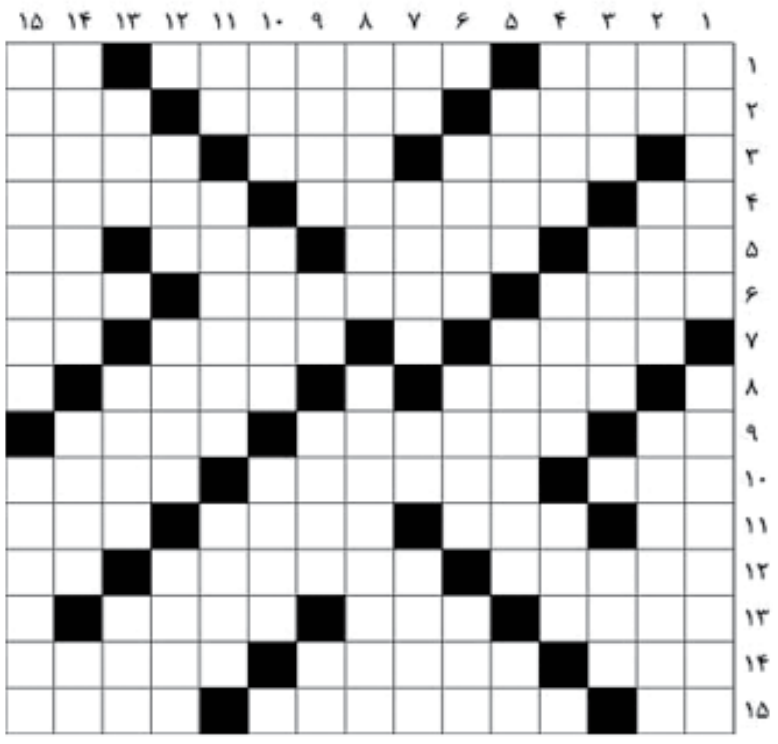

حل جدول ۱۲۵۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	پ	ز	ش	ک	■	س	ن	س	ک	ر	ی	ت	■	ا	ق
۲	ر	ن	ی	و	م	■	ا	و	م	س	ک	■	ی	ن	ا
۳	و	■	خ	ی	ا	و	■	ب	ی	ا	■	ت	ا	د	ب
۴	ت	ر	■	ت	و	ر	ن	س	ل	■	ک	ن	س	و	ل
۵	ک	ش	ت	■	س	ا	ع	ی	■	ق	و	ه	■	ن	ق
۶	ل	ل	ت	ر	ه	■	م	ر	د	ا	ن	ه	■	ع	ز	ب
۷	■	ه	ب	و	ب	■	ه	■	ن	ا	ط	ق	■	ی	و
۸	ک	■	ت	ی	ه	و	■	د	■	د	و	ا	ر	■	ل
۹	ا	ه	■	ه	ر	ا	س	ا	ن	■	ر	ی	ن	گ	■
۱۰	ر	م	ه	■	ا	ح	ا	د	ی	ث	■	د	ج	ل	ه
۱۱	ن	س	■	م	م	د	■	گ	ا	ل	ش	■	ر	ی	ش
۱۲	ا	ف	ش	ا	ن	■	چ	س	م	ا	ن	ی	■	خ	ی
۱۳	و	ر	ا	ق	■	ر	و	ت	■	ث	و	ا	ب	■	ا
۱۴	ا	م	ل	■	ب	خ	ا	ر	ی	■	ا	ب	ح	ا	ر
۱۵	ل	ن	■	ا	ت	ش	ب	ی	ا	ر	■	س	ر	ا	ی

سودوکو ۲۶۰

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵	۲					۸		۱
	۶						۳	۴
		۳	۱		۴	۶		
	۳		۴	۶				
		۷	۸		۹			
	۹		۷		۵		۸	
	۵		۹	۷	۱			
				۲				۸
				۴		۱		۵

حل سودوکو ۲۵۹

۸	۴	۹	۶	۵	۱	۳	۷	۲
۶	۱	۳	۴	۷	۲	۸	۵	۹
۵	۷	۲	۳	۸	۹	۱	۶	۴
۳	۲	۸	۵	۴	۷	۹	۱	۶
۹	۵	۴	۲	۱	۶	۷	۸	۳
۷	۶	۱	۸	۹	۳	۴	۲	۵
۱	۹	۵	۷	۶	۴	۲	۳	۸
۲	۸	۷	۹	۳	۵	۶	۴	۱
۴	۳	۶	۱	۲	۸	۵	۹	۷